

**REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO W JAWORZNI
EDYCJA 2016**

Raport z monitoringu

Opracowanie: Ryszard Skrzypiec

Ośrodek Badania Aktywności Lokalnej
Warszawa, styczeń 2016

Kontakt do realizatora projektu:

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides

e-mail: biuro@bonafides.pl

adres: ul. Warszawska 19 (pierwsze piętro), 40-009 Katowice

tel/fax: +48 32 203 12 18

strona internetowa: <http://bonafides.pl>

Partnerem w projekcie jest **Spółdzielnia Kooperatywa Pozarządowa w Warszawie**

Kontakt do autora raportu:

Ryszard Skrzypiec

obal.rskrzypiec@gmail.com

Raport podlega licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>

Raport powstał w ramach projektu:

SKONTROLUJ JAK DZIAŁA
BUDŻET OBYWATELSKI
W TWOJEJ GMINIE

Projekt jest współfinansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Metodologia badania.....	5
2.1 Metody, techniki i narzędzia badawcze.....	5
2.2 Pytania badawcze.....	5
3. Fotografia Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego 2016.....	6
3.1 Jaworznicki Budżet Obywatelski w liczbach.....	6
4. Raport z monitoringu.....	7
4.1 Streszczenie.....	7
4.2 Regulamin JBO 2016.....	7
4.2.1 Przygotowanie Regulaminu JBO 2016.....	8
4.2.2 Zmiany w Regulaminie JBO 2016.....	10
4.3 Realizacja JBO.....	11
4.4 Podsumowanie – wnioski i rekomendacje.....	16
4.4.1 Wnioski.....	16
4.4.2 Rekomendacje.....	17
5. Wykaz źródeł informacji.....	18

1. Wprowadzenie

Przedmiotem monitoringu, z którego raport prezentujemy, była procedura Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego 2016 (JBO) zrealizowana w pierwszych 11 miesiącach 2015 roku. Wybrane w ten sposób zadania inwestycyjne zostaną zrealizowane w roku 2016. Monitoring został wykonany w ramach projektu „Skontroluj jak działa budżet obywatelski w twojej gminie” realizowanego przez Stowarzyszenie Bona Fides w partnerstwie z Ośrodkiem Badania Aktywności Lokalnej działającym przy Spółdzielni Kooperatywa Pozarządowa z Warszawy. Realizacja projektu współfinansowana jest przez Fundację Batorego z Funduszy EOG w ramach Programu Obywatele dla Demokracji.

Celem projektu jest wypracowanie mechanizmów, które ułatwią lokalnym wspólnotom samorządowym stosowanie budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego).

Władzom samorządowym wypracowanie i podjęcie racjonalnych decyzji co do celu uruchomienia tego mechanizmu, opracowania procedur regulujących jego funkcjonowanie oraz wyznaczenia zakresu działania mechanizmu: finansowego, czyli wielkości kwoty oddanej do bezpośredniego rozdysponowania przez mieszkańców, przedmiotowego, czyli rodzaju działań, których realizacja może zostać sfinansowana w ten sposób. A także sankcjonowanie rozstrzygnięć, które zapadną w wyniku zastosowaniu mechanizmu oraz okresową ocenę jego funkcjonowania i osiągniętych efektów.

Administracji samorządowej usprawnienie bieżącej obsługi mechanizmu na każdym etapie: projektowania zasad, zbierania i oceny wniosków, przeprowadzenia głosowania i wyboru zadań oraz realizacji wybranych przedsięwzięć, a także oceny funkcjonowania mechanizmu i jego efektów.

Mieszkańcom umożliwienie pełnoprawnego udziału we wszystkich etapach budżetu obywatelskiego – od projektowania samego mechanizmu, przez proponowanie własnych pomysłów, uczestnictwo w wyborze zadań po ocenę funkcjonowania mechanizmu i jego efektów. A także wzmocnienie ich roli w tym procesie poprzez uspołecznienie samego budżetu obywatelskiego oraz wskazanie możliwości i dostarczenie narzędzi do jego kontroli.

Raport składa się z następujących części: 1) metodologia badania, w której zestawiono najważniejsze informacje o sposobie realizacji badania; 2) fotografia JBO, w której zestawiono najważniejsze fakty o realizacji JBO; 3) prezentacja wyników monitoringu wraz z wnioskami i rekomendacjami.

Końcowa wersja raportu zostanie opublikowana na stronie internetowej projektu Skontroluj jak działa budżet obywatelski w twojej gminie <http://bonafides.pl/>. Trafi także do lokalnych mediów.

Tyle, co przeczytacie Państwo w tym raporcie, zobaczyliśmy z zewnątrz. Naszym celem jest przede wszystkim zachęcenie Państwa do refleksji nad mechanizmem budżetu obywatelskiego. I choć formułujemy oceny, wnioski i rekomendacje pod adresem badanego mechanizmu, licząc na to, że nasze uwagi przyczynią się do wprowadzenia korzystnych zmian, to głównym celem jest prezentacja sposobu jego obywatelskiej kontroli. Liczymy na Państwa uwagi, komentarze do samego raportu, ale zachęcamy także do dyskusji nad kształtem i funkcjonowaniem mechanizmu budżetu obywatelskiego w Państwa Mieście.

Zespół projektu

Skontroluj jak działa budżet obywatelski w twojej gminie

2. Metodologia badania

2.1 Metody, techniki i narzędzia badawcze

Badanie polegające na śledzeniu przebiegu procedury i gromadzeniu danych, realizowano od lutego do listopada br.

Monitoring, polegający na śledzeniu przebiegu procedury i gromadzeniu danych, realizowano od maja do listopada br. Dane wprowadzono do Narzędzia na bieżąco, opracowano pod koniec grudnia, wtedy też sporządzono roboczą wersję raportu, którą udostępniono realizatorom procedury 8 grudnia 2015 r. W odpowiedzi autor raportu został zaproszony na spotkanie w dniu 19 stycznia br. poświęcone przygotowaniu debaty nad realizacją edycji JBO 2016, którą zaplanowano na 28 stycznia. Ponadto w dniu 23 stycznia otrzymano komentarze, uwagi i uzupełnienia do roboczej wersji raportu.

Monitoring przeprowadzono z wykorzystaniem przede wszystkim metody analizy danych zastanych – urzędowych i doniesień prasowych. Podstawową techniką gromadzenia danych było śledzenie stron internetowych: JBO, Urzędu Miasta Jaworzno, mediów lokalnych (wykaz wykorzystanych źródeł zawiera część 5 niniejszego raportu „Wykaz źródeł informacji”).

Zebrane dane opracowano przy zastosowaniu autorskiego „Narzędzia do oceny projektowania, wdrażania i ewaluacji mechanizmu w samorządzie lokalnym”¹. Narzędzie w formie listy pytań otwartych, półotwartych i zamkniętych pozwala zgromadzić informacje i dokonać oceny następujących aspektów realizacji budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego) w wybranej gminie:

- tworzenie regulaminu;
- zespół ds. budżetu obywatelskiego;
- wdrożenie JBO, w tym: 1) system informacji o budżecie obywatelskim, 2) składanie wniosków, ich ocena i wybór zadań do realizacji; 3) realizacja wybranych zadań; 4) ewaluacja wdrożenia budżetu obywatelskiego;
- problemy horyzontalne (ogólne), w tym relacje budżetu obywatelskiego z politykami publicznymi obowiązującymi w wybranej gminie, efekty społeczne wdrożenia budżetu obywatelskiego;
- zasoby budżetu obywatelskiego, w tym pula środków oddanych do rozdysponowania przez mieszkańców, zasoby związane z wdrożeniem procedury.

2.2 Pytania badawcze

Celem monitoringu realizacji procedury budżetu obywatelskiego w mieście Jaworznie w 2015 roku miała na celu przyjrzenie się wprowadzaniu zmian do JBO oraz ich skutkom, w szczególności usprawniającym jej realizację, eliminującym dysfunkcje oraz zwiększającym stopień uspołecznienia. Także w świetle wyników monitoringu edycji JBO 2015 sformułowanych w raporcie pt. „Monitoring realizacji budżetu partycypacyjnego. Raport z badania Jaworzniackiego Budżetu Obywatelskiego”².

Monitoring edycji JBO 2016 ma za zadanie odpowiedzieć na następujące pytania badawcze:

W jaki sposób wprowadzono zmiany zasad realizacji JBO 2016? Kto (jakie środowiska) brał udział w tym procesie?

Czy wprowadzone zmiany usprawniły realizację JBO? W jakich aspektach zaobserwowano zmiany na korzyść lub niekorzyść? Jakie były przyczyny tych zmian?

Czy wprowadzone zmiany zwiększyły stopień uspołecznienia JBO? Na których etapach odnotowano zmiany? Jakie były konsekwencje tych zmian?

Czy wprowadzone zmiany przyczyniły się do zwiększenia wspólnototwórczego oddziaływania realizacji JBO (zwiększenia aktywności społecznej, wzmocnienia integracji wspólnoty lokalnej)?

Czy jakaś z wprowadzonych zmian w realizacji JBO spełnia wymogi dobrej praktyki? Jeśli tak, to w jakim zakresie?

¹ Wersję edytowalną na zasadzie wolnego dostępu umieszczono na stronie <http://bonafides.pl/>.

² Ryszard Skrzypiec (Opracowanie), Warszawa, 31 stycznia 2015 r. Ośrodek Badania Aktywności Lokalnej, do pobrania <http://bonafides.pl/projekty/realizowane/skontroluj-dziala-budzet-obywatelski-twojej-gminie/>

Uzyskane odpowiedzi pozwolą ocenić zarówno samą procedurę pod kątem takich aspektów, jak m. in.: kompletność, adekwatność, efektywność, uspołecznienie czy stymulowanie partycypacji społecznej, a także sposób jej przeprowadzenia, głównie z uwagi na zgodność z postanowieniami Regulaminu. Jednak nie o samą ocenę tu chodzi. Wyniki badania, sformułowane wnioski i rekomendacje mogą zostać wykorzystane przy przeprowadzaniu kolejnych edycji procedury budżetu obywatelskiego lub przynajmniej do refleksji nad dotychczasowymi doświadczeniami.

3. Fotografia Jaworzniackiego Budżetu Obywatelskiego 2016

Miasto Jaworzno

Miasto na prawach powiatu, populacja: 92,1 tysiąca mieszkańców, wydatki z budżetu Jaworzna w 2016 r. - 436,8 mln, w tym majątkowe 65,2 mln zł³

3.1 Jaworzniacki Budżet Obywatelski 2016 w liczbach

Podstawa prawna realizacji JBO 2016 Uchwała Nr VII/78/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem części budżetu miasta Jaworzna na 2016 rok, czas realizacji luty (rozpoczęcie prac nad zmianami w Regulaminie JBO) – 27 listopada 2015 r. (ogłoszenie wyników JBO), czyli 10 miesięcy.

dane	edycja poprzednia (rok 2015)	edycja monitorowana (rok 2016)
wielkość JBO		
1.1 Wysokość puli JBO (w mln zł)	2,9	2,5
1.2. Odsetek wydatków z budżetu JST w danym roku	0,75%	0,57%
1.3 Wykorzystanie puli środków (w %) ⁽¹⁾	95,8%	99,8% ⁽²⁾
typy dopuszczalnych zadań		
2.1 Ze względu na cel (inwestycyjne/nieinwestycyjne)	bez podziału	bez podziału
2.2 Typ projektów ze względu na zasięg terytorialny	dzielnicowe	dzielnicowe
liczba projektów		
3.1 Złożone	100	79
3.2 Pozytywnie zweryfikowane	80 (14 odrzuconych, 2 wycofane, 4 połączone)	70
3.3 Wybrane do realizacji	29	23
3.4 Zrealizowane	28 ⁽³⁾	nie dotyczy
głosowanie ⁽⁴⁾		
4.1 Liczba oddanych głosów/głosujących	9744	17 694
4.2 Frekwencja	12,8% ⁽⁵⁾	19,2 % ⁽⁶⁾
4.3 Głosy (karty) nieważne	717	2208
4.4 Głosy niewykorzystane ⁽⁷⁾	59,0%	39%

⁽¹⁾ Łączny koszt zadań wybranych do realizacji zgodnie z listą podaną w tych wpisach na stronie internetowej JBO <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/95-znamy-zwyciezcow-drugiej-edycji> (edycja 2015, dostęp 30.11.2015 r.) i <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/147-jbo-2016-znamy-zwycieskie-projekty> (edycja 2016, dostęp 30.11.2016 r.).

⁽²⁾ W 19 obszarach wykorzystano 100% 99% puli, w tym w obszarze nr 4 Cezarówka Górna, Jeziorki, Koźmin, Wilkoszyn – z przyczyn proceduralnych realizacja zadania pt.: „Miejsca parkingowe przy drodze dojazdowej przy SP Nr 19” została przesunięta wraz z kwotą na rok 2016, podobnie w obszarze nr 15 Pańska Góra, Skałka oszczędności na zadaniu w kwocie 20 756,00 zł

³ Dane za: Zarządzenie Nr BSM.0050.392.2015 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej na rok 2016 miasta Jaworzna wraz z uzasadnieniem i materiałami informacyjnymi określonymi w uchwale Nr XLVI/625/2010 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 czerwca 2010r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej miasta Jaworzna

zostały przesunięte na 2016 r. gdzie zgodnie z decyzją mieszkańców zostaną wykorzystane na festyn rodzinny dedykowany dla mieszkańców obszaru; w 1 obszarze: 98% (Obszar Nr 14 Osiedle Stałe, Rejon Elektrowni). Wartość ogólna niewykorzystanej kwoty: 5 357, 40 zł.

⁽³⁾ Łącznie z zadaniami zrealizowanymi z niewykorzystanych środków i oszczędności w trakcie realizacji.

⁽⁴⁾ Statystyki za <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/147-jbo-2016-znamy-zwycieskie-projekty> (dostęp 30.11.2015 r.).

⁽⁵⁾ Odsetek osób uprawnionych do udziału w wyborach Prezydenta Miasta w dniu 30 listopada 2014 r. <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl/wyniki/gminy/view/246801> (dostęp 30.11.2015 r.).

⁽⁶⁾ Mieszkańców miasta, w poszczególnych obszarach od 8,3% (Pechnik, Podwałe, Warpie) i 9,3% (Śródmieście) do 51,1 (Pańska Górka, Skałka) i 51,2% (Dobra, Pieczyska) mieszkańców dane obszaru.

⁽⁷⁾ Obliczenia własne, w poszczególnych obszarach konsultacyjnych od 34,6% (edycja 2015) i 64% (edycja 2016) do 100%.

4. Raport z monitoringu

4.1 Streszczenie

Realizacja trzeciej edycji Jaworzniackiego Budżetu Obywatelskiego odbyła się na podstawie zmodyfikowanego Regulaminu, przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej Jaworzna. Zasady realizacji JBO zostały wypracowane w trakcie kilkumiesięcznego procesu, w którym zaangażowane były różnorodne środowiska, wykorzystano także wyniki niezależnego monitoringu.

W wyniku tego procesu do Regulaminu wprowadzono kilka istotnych zmian, w tym m.in. odnoszące się do formalnych wymogów co do projektowanego zadania; uprawnionych do udziału w procedurze w charakterze wnioskodawców i głosujących; zasad działania zespołów ds. budżetu obywatelskiego o zapis: „Posiedzenia zespołów są jawne”; procedury weryfikacji wniosków; zakresu informacji publikowanych o zweryfikowanych pozytywnie i poddanych pod głosowania wnioskach; zasadach głosowania i wyboru zadań do realizacji.

Wprowadzone zmiany miały na celu przede wszystkim usprawnienie realizacji JBO i usunięcie zidentyfikowanych dysfunkcji. W dużej mierze ten cel udało się zrealizować, jednak nie uniknięto problemów. I to na dwóch istotnych etapach: weryfikacji, gdzie – w dużej mierze z powodu konfliktu interesów – doszło do pata decyzyjnego oraz na etapie wyboru zadań, który to etap doznał miesięcznego opóźnienia. Być może z powodu braku zabezpieczeń lub nadmiernego rygoryzmu.

W edycji JBO 2016 złożono zdecydowanie najmniej wniosków ze wszystkich zrealizowanych do tej pory, oddano największą liczbę głosów, zaś wybrano do realizacji liczbę zadań nieco mniejszą niż w edycji poprzedniej.

Umiarkowanie w procedurę angażują się radni, czego efektem brak obsadzenia przez nich większości przysługujących im miejsc w zespołach ds. budżetu obywatelskiego. Słabo wypada także kontrola społeczna nad przebiegiem procedury.

Na podstawie wyników przeprowadzonego monitoringu sformułowano kilka rekomendacji odnoszących się do następujących aspektów procedury: podziału puli środków pomiędzy obszary konsultacyjne, a właściwie nadmiernego zróżnicowania kwot przypadających na poszczególne obszary; wydzielenia z puli JBO części środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie obiektów zrealizowanych w poprzednich edycjach; rozwijanie systemu wsparcia wnioskodawców; publikacji istotnych z punktu widzenia procedury.

Liczymy na to, że wyniki badania i sformułowane rekomendacje okażą się przydatne w realizacji kolejnych edycji JBO.

W dalszych częściach raportu prezentujemy pogłębione analizy powyższych aspektów JBO.

4.2 Regulaminu JBO 2016

W podsumowaniu raportu z monitoringu realizacji edycji JBO 2016 zwrócono uwagę przede wszystkim na zmniejszenie się udziału mieszkańców w procedurze naboru wniosków, czego powody mogą być zróżnicowane, np.: efekt brak konkurencji: w obszarach z jednym projektem lub w tych, gdzie koszt zgłoszonych projektów nie przekraczał maksymalnej wartości puli środków dla obszaru; efekt drugiej

edycji („zaspokojenie ciekawości”); wyraz stałego trendu spadkowego; słabość działań aktywizujących, które jednak bez pogłębionych badań trudno wskazać. W poprzednim raporcie sygnalizowano obciążenie pracowników Urzędu Miasta dodatkowymi obowiązkami służbowymi i konieczność uwzględnienia tego faktu przy projektowaniu kolejnych edycji, co w pewnym stopniu może zaważyć o powodzeniu mechanizmu. Stąd też, w styczniu 2015 r. utworzony został Referat Inicjatyw i Konsultacji Społecznych w Biurze Promocji i Informacji Urzędu Miejskiego w Jaworznie, który zajmuje się Jaworznickim Budżetem Obywatelskim. Wreszcie zwrócono uwagę na stronę internetową JBO, w szczególności jej zawartość i funkcjonalność. Zastrzeżenia budził sposób prezentacji informacji bieżących o kolejnych etapach realizacji JBO w postaci kolejnych wpisów w zakładce Aktualności oraz brak niektórych dokumentów proceduralnych i archiwalnych. To pierwsze utrudnia udział w bieżącej edycji JBO, zaś to drugie zdobywanie informacji o edycji zrealizowanej.

Na podstawie przeprowadzonego badania sformułowano rekomendacje pod adresem JBO, które zasadniczo odnoszą się do następujących aspektów procedury i jej realizacji:

- projektowania procedury (tworzenie Regulaminu JBO), gdzie postulowano: 1) cykliczną ocenę zasad, sposobu realizacji i efektów (rzeczowych oraz społecznych) JBO; 2) opracowanie i przyjęcie procedury opracowania Regulaminu (wskazanie: zadań, uczestników, czasu, formy);
- podejścia do JBO, gdzie postulowano: 1) wydłużenie horyzontu czasowego obowiązywania Regulaminu (np. na okres kadencji władz samorządu)⁴; 2) wprowadzenie projektów ogólnomiejskich; 3) zwiększenia społecznego oddziaływania JBO poprzez umożliwienie społecznościom lokalnym (mieszkańcom obszarów konsultacyjnych) uzgadniania priorytetów i uwspólnienia pomysłów (np. poprzez oficjalnie organizowane spotkania i/lub udostępnienie lokali, np. w punktach konsultacyjnych na spotkania takich grup);
- polityki informacyjnej w zakresie JBO, gdzie postulowano: 1) poprawę funkcjonalności strony internetowej JBO poprzez zmianę sposobu prezentacji treści i uzupełnienie o dokumenty dotyczące procedury, realizacji i oceny; 2) publikację na stronie internetowej opisów (np. w formie fiszek) wszystkich projektów złożonych do JBO; 3) realizację kampanii promującej JBO na każdym etapie (w tym na etapie wyboru projektów do realizacji);
- wyboru projektów, gdzie postulowano: 1) wprowadzanie głosowania na pojedyncze projekty w obszarach konsultacyjnych na zasadzie wyboru (tak/nie); 2) ustanowienie minimalnej liczby głosów dla ważności wyboru projektu do realizacji (eliminacja przypadków wyboru do realizacji projektów z niewielką liczbą głosów, poniżej 10);
- obsługi JBO, gdzie postulowano: 1) wyliczenie kosztu obsługi JBO (w szczególności promocji) i podanie do publicznej wiadomości; 2) wyodrębnienie środków na realizację JBO (wynagrodzenia lub gratyfikacji zaangażowanych pracowników, działania edukacyjno-promocyjne); 3) opublikowania wykazu faktur związanych z realizacją zadań w ramach JBO, najlepiej w ramach rejestru umów.

4.2.1. Przygotowanie Regulaminu JBO 2016

Edycję JBO 2016 przeprowadzono na podstawie uchwały Nr VII/78/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem części budżetu miasta Jaworzna na 2016 rok, która określiła w formie Regulaminu zasady, tryb i harmonogram realizacji JBO oraz wskazała podmioty odpowiedzialne za realizację procedury i jej poszczególnych etapów.

Przygotowania do nowej edycji rozpoczęto już w styczniu br. Działaniem inicjującym była zorganizowana 27 stycznia konferencja podsumowująca edycję poprzednią⁵. Kolejnym etapem była otwarta debata o Jaworznickim Budżecie Obywatelskim w dniu 25 lutego br., w trakcie której zaprezentowano wyniki monitoringu JBO⁶. Po debatach przyszedł czas na zbieranie opinii mieszkańców. Informację o możliwości zgłaszania przez mieszkańców opinii i uwagi do procedury JBO na 2016 r. ogłoszone w trakcie debaty

⁴ Z zachowaniem możliwości wprowadzania niezbędnych korekt wynikających bądź z zauważonych na bieżąco dysfunkcji, bądź okresowej oceny. Takie rozwiązanie zastosowano w Koninie.

⁵ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/96-zapraszamy-na-konferencje> (dostęp 1.12.2015 r.).

⁶ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/98-zapraszamy-na-debate> (dostęp 1.12.2015 r.)

i opublikowano na stronie internetowej JBO 26 lutego⁷. Opinie można było składać na specjalnie w tym celu opracowanym formularzu, który został udostępniony w zakładce „Do pobrania”⁸. 12 marca opublikowano krótką informację na temat złożonych przez mieszkańców uwag i spostrzeżeń pod adresem JBO – w trakcie debaty 25 lutego ustnie złożono 13, zaś do 6 marca nadesłano 16 wniosków. Autorzy uwag i opinii „zapropozowali m. in. by znieść ograniczenie wymogu 15 roku życia w przypadku osób uprawnionych do zgłaszania propozycji zadań, umożliwić składanie wniosku drogą elektroniczną, czy też wydłużyć termin głosowania.”⁹

Zgodnie z zapowiedzią, 18 marca br. na stronach internetowych <http://www.jaworzno.pl/> i www.jbo.jaworzno.pl udostępniono wstępne projekty Regulaminu JBO na 2016 rok w dwóch formach uchwały Rady Miejskiej i Zarządzenia Prezydenta Miasta¹⁰. Takie rozwiązanie zostało podyktowane niejasną sytuacją prawną procedur budżetu obywatelskiego i groźby zakwestionowania uregulowania Regulaminu przez nadzór Wojewody.

Podsumowania prac nad projektem Regulaminu JBO na rok 2016 dokonano w trakcie otwartego spotkania z mieszkańcami w dniu 25 marca, na którym zaprezentowano i poddano pod publiczną dyskusję przygotowane rozwiązania.¹¹

Wypracowany wspólnie z mieszkańcami projekt uchwały został przedstawiony na Kolegium Konsultacyjnym w dniu 3 kwietnia 2015 r.¹²

22 kwietnia została wprowadzona do projektu uchwały autopoprawka (w której uwzględniono uwagi służb Nadzoru Prawnego Wojewody Śląskiego). Jak wyjaśnia Sekretarz Miasta:

„Zgodnie z tegorocznym stanowiskiem służb nadzoru prawnego Wojewody – zapisy w treści uchwały mówiące o akcji informacyjno-edukacyjnej oraz o czynnościach podejmowanych w następstwie przeprowadzonych konsultacji wykraczają poza ramy delegacji ustawowej zawartej w ustawie o samorządzie gminnym. (...) W myśl delegacji ustawowej uchwała ma normować wyłącznie tryb i zasady samego procesu konsultacji, dlatego też autopoprawką złożoną przez Prezydenta Miasta wniesiono zmiany do uchwały.”¹³

W załączniku do uchwały w Rozdziale I „Postanowienia ogólne”:

- w ust. 2 skreślono pkt. 11 dot. akcji informacyjno – edukacyjnej
- ust. 7 otrzymał nowe brzmienie „Rozpoczęcie konsultacji poprzedzone jest spotkaniami w obszarach konsultacyjnych, obejmujących między innymi wybór reprezentacji mieszkańców dla danego obszaru”
- skreślono Rozdział V „Przyjęcie zadań publicznych do realizacji”
- w załączeniu nr 2 do zasad „Ramowy harmonogram konsultacji społecznych w sprawie jaworznickiego budżetu obywatelskiego na 2016 rok” - nazwa etapu I otrzymała nowe brzmienie: „Ogłoszenie konsultacji Społecznych: rozpoczęcie akcji informacyjno – edukacyjnej i spotkań z mieszkańcami obejmującymi między innymi wybór reprezentacji mieszkańców danego obszaru”.

Ostatnim krokiem na etapie przygotowania Regulaminu było uchwalenie go przez Radę Miejską Jaworzna w dniu 23 kwietnia br.¹⁴

Jak zatem widać proces przygotowania Regulaminu kolejnej edycji budżetu obywatelskiego w Jaworznie był długotrwały, zastosowano w nim różnorodne mechanizmy i zaangażowano kilka kategorii uczestników. Właściwie rozpoczął się tuż po zakończeniu realizacji poprzedniej edycji (a ściśle jej etapu proceduralnego, czyli wyboru zadań do realizacji) i trwał 3 miesiące. W tym czasie dokonano oceny dotychczasowych doświadczeń przez ich organizatorów i uczestników (autorów „zwycięskich projektów”), zebrania opinii i uwag mieszkańców (formułowanych zarówno w trakcie otwartych spotkań, jak i w formie pisemnych wypowiedzi). Wykorzystano również wyniki niezależnego monitoringu poprzedniej edycji. W procesie tworzenia i opiniowania Regulaminu nowej edycji uczestniczyli przedstawiciele władz (Prezydent i Rada Miejska – choć każde z tych środowisk na innym etapie i w innej formie), administracji (urzędnicy) i mieszkańcy. Jednak formalnie nie uczestniczyły w nim takie środowiska, jak m. in. organizacje pozarządowe czy przedsiębiorcy. Co prawda, JBO to mechanizm konsultacji z mieszkańcami, wydaje się

⁷ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/99-czas-na-opinie> (dostęp 1.12.2015 r.)

⁸ W momencie opracowania raportu formularz nie był dostępny.

⁹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/100-trwaja-prace-nad-jbo-2016> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹⁰ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/101-jbo-2016-coraz-blizej> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹¹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/101-jbo-2016-coraz-blizej> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹² Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/106-jbo-2016-na-kwietniowej-sesji> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹³ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/107-zasady-jbo-2016-uchwalone> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹⁴ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/107-zasady-jbo-2016-uchwalone> (dostęp 1.12.2015 r.).

jednak, że formalne włączenie w proces tworzenia jego Regulaminu także przedstawicieli innych środowisk, w tym lokalnych ciał dialogu społecznego – jak ma to miejsce np. w Kętach, Koninie czy Legnicy – może pozytywnie oddziaływać na kształt przyjmowanych rozwiązań. Rekomenduje się na przyszłość publikować kompletny zestaw uwag zgłoszonych na tym etapie tworzenia Regulaminu wraz ze stanowiskiem podmiotu odpowiedzialnego za jego opracowanie, jak ma to miejsce w Koninie. To niewątpliwie zwiększy jawność tej procedury, zaufanie uczestników do przebiegu procedury oraz może zachęcić mieszkańców do aktywnego w nim uczestnictwa.

4.2.2 Zmiany w Regulaminie JBO 2016

W wyniku zrelacjonowanego w poprzednim punkcie procesu stworzono i przyjęto Regulamin edycji JBO 2016. Już pobieżne zapoznanie się z jego treścią pozwala stwierdzić, że różni się on od wersji obowiązującej w roku poprzednim.

Najważniejsza ze zmian, wprowadzona zresztą autopoprawką Prezydenta Miasta do prezentowanego publicznie projektu, polega na usunięciu z Regulaminu wszelkich regulacji, które wykraczają poza delegację zawartą w ustawie o samorządzie gminnym. W myśl tej delegacji, której wykładnię zawiera stanowisko służb nadzoru prawnego Wojewody, „uchwała ma normować wyłącznie tryb i zasady samego procesu konsultacji”, co znaczy, że z treści Regulaminu w ostatecznym jego brzmieniu usunięto zapisy „mówiące o akcji informacyjno-edukacyjnej oraz o czynnościach podejmowanych w następstwie przeprowadzonych konsultacji”¹⁵. Tym samym Regulamin edycji 2016 zawierał cztery rozdziały, które regulowały wyłącznie samą procedurę. W wyniku autopoprawki z Regulaminu usunięto rozdział V pt. „Przyjęcie zadań publicznych do realizacji” oraz wykreślono wszystkie zapisy odnoszące się do akcji informacyjno-edukacyjnej (np. Rozdział I Postanowienia Ogólne, pkt 2 ppkt 11 czy pkt 7 projektu Regulaminu).

Lista zmiany wprowadzonych do Regulaminu w trakcie procesu konsultacji obejmuje:

- zawężenie możliwości realizacji zadania w ramach JBO wyłącznie do terenów, „do których gmina posiada tytuł prawny – pod warunkiem zapewnienia nieograniczonego dostępu do terenu;
- zniesienie ograniczenia wieku i zameldowania w przypadku osób upoważnionych do składania i poparcia wniosków oraz ich wyboru w edycji JBO 2016 (Rozdział II Nabór propozycji zadań publicznych pkt 2, pkt 4, Rozdział IV Wybór zadań publicznych do realizacji pkt 2 i pkt 6);
- zniesienia warunku wskazania radnych-kandydatów do zespołów ds. budżetu obywatelskiego przez przewodniczących klubów oraz radnych niezależnych (Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 1 ppkt 2);
- uzupełnienia zasad regulujących działanie zespołów ds. budżetu obywatelskiego o zapis, że ich posiedzenia są jawne (Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 3);
- uzupełnienia procedury weryfikacji o prawo wnioskodawcy do wglądu do dokumentacji towarzyszącej procesowi opiniowania wniosku na etapie weryfikacji merytorycznej (Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 8);
- poszerzenie zakresu informacji o zweryfikowanych pozytywnie i poddanych pod głosowanie wnioskach publikowanych na stronie internetowej JBO o ich opis (Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 9 i Rozdział IV Wybór zadań publicznych do realizacji pkt 1);
- ustanowienie dwóch warunków dla ważności wyboru zadań do realizacji: 1) minimalnej liczby głosów¹⁶ i 2) opowiedzenia się „za” lub „przeciw” propozycji w przypadku, gdy w danym obszarze po weryfikacji pod głosowanie poddano tylko jedno zadanie (Rozdział IV Wybór zadań publicznych do realizacji pkt 12 i 13). W związku z powyższymi zmianami zmieniono także kartę go głosowania, w której numer PESEL zastąpiono datą urodzenia. Ta zamiana, z uwagi na brak ograniczenia wieku, wydaje się niezrozumiała i w efekcie zrodziła problemy na etapie liczenia głosów.

Ostatnią ze zmian w Regulaminie edycji JBO 2016 są zmiany wielkości puli środków oddanych do wyłącznej decyzji mieszkańców oraz sposoby jej rozdysponowania. Łączna wartość środków co prawda wzrosła do

¹⁵ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/107-zasady-jbo-2016-uchwalone> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹⁶ Która jest równa minimalnej liczbie obowiązkowych poparc pod wnioskiem, czyli 15.

ponad 3 mln zł, to jednak z uwagi na wydzielenie puli pieniędzy wynoszącej ok. 0,5 mln zł z przeznaczeniem jej na bieżące utrzymanie obiektów zrealizowanych w poprzednich edycjach Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego, zmniejszono kwotę stałą przypadającą na każdy obszar konsultacyjny ze 100 000 do 80 000,00 zł¹⁷. Co ważne ta zmiana nie została wprowadzona w procesie konsultacji i chyba nie była przedmiotem dyskusji. Jak informuje przedstawiciel Urzędu Miasta decyzja w tym zakresie została pozostawiona Prezydentowi Miasta Jaworzna, jako dysponentowi środków. Co prawda o powyższym poinformowani zostali mieszkańcy podczas przeprowadzonych konsultacji, tym nie mniej wydaje się to nieco mącić pozytywny obraz tego procesu.

Jak przyznała Sekretarz Miasta wprowadzone zmiany nie miały charakteru rewolucyjnego, raczej służyły jedynie doprecyzowaniu zapisów JBO¹⁸. Niektóre z wprowadzonych zmian mają charakter ściśle proceduralny (np. w sprawie zgłaszania kandydatur radnych do zespołów), gdy skutki innych mogą mieć znaczenie zarówno dla przebiegu, jak i efektów (rzeczowych i społecznych) realizacji procedury. W tym dla poziomu zaangażowania mieszkańców w JBO (likwidacja bariery wieku i zameldowania), przejrzystości procesu weryfikacji zgłaszanych propozycji (jawność posiedzeń zespołu, możliwości wglądu w dokumentację), czy wyboru zadań do realizacji (poszerzenie zakresu informacji, minimalna liczba głosów czy konieczność opowiedzenia się za lub przeciw).

O tym jakie faktycznie efekty dały wprowadzone zmiany dla jakości i efektywności edycji JBO 2016 zadecydowała jej realizacja. Czym zajmiemy się kolejnych częściach raportu.

4.3 Realizacja JBO

Jedną z deklarowanych zmian w realizacji edycji JBO 2016 było wydłużenie okresów składania wniosków i wyboru zadań do realizacji¹⁹. Porównanie załączników nr 2 do Regulaminu zatytułowanych „Ramowy harmonogram konsultacji społecznych w sprawie JBO” edycji 2015 i 2016 nie potwierdza tej zmiany, przede wszystkim z uwagi na ujęcie poszczególnych działań w okresach miesięcznych, a nie dziennych. W przypadku obu edycji harmonogram obejmował pięć etapów, których ramy czasowe zawierały się pomiędzy majem a październikiem. Jednak faktycznie terminy obu tych etapów, czyli przyjmowania wniosków i wyboru zadań, zostały wydłużone w trakcie realizacji JBO – w obu przypadkach o 6 dni²⁰. W trakcie realizacji edycji JBO 2016 doszło także do nieplanowanego wydłużenia przynajmniej jeszcze jednego z etapów, a mianowicie ogłoszenia wyników głosowania. Zgodnie z Ramowym harmonogramem miało to nastąpić w październiku, jednak – jak wynika z wyjaśnienia opublikowanego na stronie internetowej JBO – z uwagi na konieczność weryfikacji danych podanych przez głosujących, które okazują się niezgodne z ewidencją ludności, w Systemie Rejestrów Państwowych²¹ wyniki głosowania w poszczególnych obszarach konsultacyjnych publikowano od 16 do 20 listopada, zaś ostateczną listę zadań wybranych do realizacji w ramach edycji JBO 2016 opublikowano w dniu 27 listopada²². Taka sytuacja może być argumentem przemawiającym na niekorzyść zmiany, którą wprowadzono zgodnie z zaleceniami Nadzoru Prawnego Wojewody, polegającej na zastąpieniu numeru PESEL datą urodzenia. Może także być argumentem przemawiającym za zmniejszeniem rygorystyki weryfikacji głosów. Tym bardziej, że weryfikacja danych w rejestrach państwowych stanowi dodatkowy, nieprzewidziany koszt wdrożenia JBO.

Zgodnie z zaleceniem Nadzoru Prawnego Wojewody z Regulaminu usunięto etap pt. akcja informacyjno-edukacyjna wraz z warsztatami, jednak pomimo tego, w trakcie realizacji JBO nie tylko podjęto zaplanowane wcześniej działania, ale także ją rozwinięto. Przede wszystkim zorganizowano serię „dwudziestu spotkań z mieszkańcami wszystkich obszarów konsultacyjnych ujętych w planie

¹⁷ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/106-jbo-2016-na-kwietniowej-sesji> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹⁸ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/101-jbo-2016-coraz-blizej> (dostęp 1.12.2015 r.).

¹⁹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/101-jbo-2016-coraz-blizej> (dostęp 1.12.2015 r.).

²⁰ W edycji JBO 2016 wnioski przyjmowano od 3 do 30 czerwca, zaś głosowanie przeprowadzono od 17 do 30 września, zaś w edycji JBO 2015 odpowiednio od 9 do 30 czerwca i od 15 do 22 września.

²¹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/138-jbo-2016-wyniki-glosowania-poznamy-poczatkem-listopada> (dostęp 2.12.2015 r.).

²² Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/147-jbo-2016-znamy-zwycieskie-projekty> (dostęp 2.12.2015 r.).

Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego na 2016 rok." W ich trakcie przedstawiano procedurę JBO 2016, przeprowadzono warsztaty projektowe dla mieszkańców zainteresowanych składaniem wniosków²³. W ich trakcie dokonano także wyboru spośród mieszkańców członków zespołów ds. budżetu obywatelskiego. Ponadto w ramach akcji informacyjno-edukacyjnej zorganizowano, na wniosek uczestników spotkań z mieszkańcami, „Maraton pisania wniosków JBO”. Maraton zorganizowano 11 czerwca w godzinach od 10:00 do 17:00 w Urzędzie Miasta Jaworzno, a w jego trakcie mieszkańcy zainteresowani złożeniem wniosku „mogli skorzystać z kompleksowej pomocy pracowników magistratu m.in. przy wypełnianiu i weryfikacji wniosków, sprawdzaniu własności terenów i wycenie projektu.”²⁴

Ponadto wydano i dystrybuowano materiały informacyjne w postaci ulotek informujących zarówno o działaniach informacyjno-edukacyjnych, jak i zasadach udziału w procesie²⁵.

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu (Rozdział I Postanowienia ogólne pkt 5) mieszkańcy Jaworzna w ramach edycji JBO 2016 mogli zdecydować o kwocie 2 520 790 zł. Algorytm wyliczenia kwot na poszczególne obszary konsultacyjne opierający się na liczbie mieszkańców powoduje, że pule środków są mocno zróżnicowane i mieszczą się w przedziale od 96 650 zł (Dobra, Pieczyska) do 191 490,00 zł (Osiedle Stałe, Rejon Elektrowni). Różnica prawie 100 000 zł wydaje się zbyt duża, ogranicza możliwości realizacji zadań (skala, koszt) i dyskryminuje mieszkańców obszarów o mniejszej liczbie mieszkańców.

W edycji JBO 2016 złożono 79 wniosków, to o 20 mniej niż w edycji poprzedniej i najmniej w trzyletniej historii JBO. Co prawda trudno rozstrzygać o przyczynach tej tendencji, jednak jej długotrwałe utrzymywanie się może wskazywać na blokady udziału w JBO. Jednak z analizy rozkładu aktywności w poszczególnych obszarach wynika, że choć liczba złożonych wniosków zmniejszyła się w większości z nich i w sporej części o co najmniej połowę, to w tych obszarach, w których liczba wniosków uległa zwiększeniu, wzrost wyniósł co najmniej 50%. I co ważne, w tej edycji w każdym z obszarów złożono więcej niż jeden wniosek, w przeciwieństwie do poprzedniej, kiedy to w dwóch obszarach złożono po jednym wniosku. Tym samym okazuje się, że w skali miasta proces ma charakter zróżnicowany.

Jedną z ważniejszych zmian w Regulaminie edycji JBO 2016, zresztą korespondującą z postulatami mieszkańców, było wyłączenie możliwości realizacji zadań w obiektach gminnych, nie mniej jednak propozycję tego zapisu wykreślono z ostatecznej wersji Regulaminu, warunkując realizację zadań na terenach szkół, uzyskaniem zgody na nieograniczone korzystanie z powstałych obiektów. Realizacja zadań w obiektach szkolnych postrzegana jest przez mieszkańców jako jedno z głównych źródeł problemów JBO, co dobrze oddaje następujący komentarz jednego z nich:

„Piętą achillesową są szkoły i ich udział w partycypacji. Mają niezależne finansowanie z miasta i dodatkowy udział uwala inne projekty. Dam prosty przykład – w tygodniu głosowania Dyrektor jednego z Gimnazjum organizuje spotkania z rodzicami i rozdaje częściowo wypełnione ankiety.”²⁶

Choć sygnalizują także pozytywne zmiany w tym aspekcie realizacji JBO zauważają, czego potwierdzeniem następujący komentarz:

„Przełądam sobie tegoroczne zadania i jestem w sumie pozytywnie zaskoczony. Poza tradycyjnymi boiskami, placami zabaw i siłowniami w tym roku zdecydowanie więcej nowych tematów: archiwum responsywne w Byczynie, miejsca parkingowe, ławeczki, oświetlenie, zajęcia dla dzieci i seniorów, nawet ta wycieczka do Warszawy jest dość ciekawa.

W końcu nasz budżet ewoluuje, powoli, bo powoli, ale ewoluuje i to IMHO w dobrym kierunku. Pomysły zaczynają obejmować inne obszary codziennego życia, a nie iść po najmniejszej linii oporu pt. plac zabaw/boisko.”²⁷

²³ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/113-jbo-2016-zapraszamy-na-warsztaty> (dostęp 2.12.2015 r.).

²⁴ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/116-nowe-inicjatywy-jbo-2016> (dostęp 2.12.2015 r.).

²⁵ Zob. http://www.jbo.jaworzno.pl/images/jbo_extra2016.pdf (dostęp 2.12.2015 r.).

²⁶ Zob. komentarze do tego wpisu <http://www.jaworznianin.pl/2015/02/jbo-czas-na-opinie-mieszkancow/> (dostęp 3.12.2015 r.).

²⁷ Zob. wpis autorstwa Tuki [4 września 9:53] na <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1619705&page=5> (dostęp 3.12.2015 r.).

Analiza zakresów tematycznych złożonych wniosków²⁸ pozwala stwierdzić, że zdecydowanie dominują propozycje realizacji różnorodnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, w tym placów zabaw, które łącznie stanowią ponad połowę. Drugą, choć o wiele mniej liczną, kategorię stanowią wnioski dotyczące zagospodarowania przestrzeni (np. rewitalizacja parku), budowy parkingów i infrastruktury miejskiej (chodnik, oświetlenie). Trzecią różnego rodzaju imprezy, działania edukacyjne i w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Prawie co czwarty ze złożonych projektów zakłada realizację inwestycji przy szkole, a w jednym wypadku przy domu kultury.

Zgodnie z Regulaminem JBO weryfikacja złożonych wniosków jest dwustopniowa: formalna i merytoryczna, której dokonują powoływane zarządzeniem Prezydenta Miasta zespoły ds. budżetu obywatelskiego, osobne dla każdego obszaru, w których skład – nominalnie – wchodzi po 2 pracowników Urzędu Miasta i radnych i 3 przedstawiciele mieszkańców wylosowanych „spośród mieszkańców danego obszaru konsultacyjnego, zgłaszających się w trakcie spotkań prowadzonych w ramach akcji informacyjno - edukacyjnej.” (Regulamin, Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 1 ppkt 3).

Powołano 20 zespołów, jednak tylko 5 w pełnym, czyli siedmioosobowym składzie, zaś 6 w składzie pięcioosobowym. Pozostałych 9 zespołów liczyło po sześć członków. Wakujące stanowiska nie zostały obsadzone przez radnych Rady Miejskiej. W pracach zespołów wzięło udział 12 z 23 radnych miejskich, w tym 5 było członkami dwóch zespołów, a 1 zasiadał w trzech. Taką sytuację trzeba uznać za sygnał stosunkowo słabego zaangażowania radnych w ten proces. Przecież to radni uchwalili Regulamin wraz z tym przepisem. W przeciwieństwie do mieszkańców, którzy obsadzili wszystkie przysługujące im miejsca. Analiza składu osobowego zespołów²⁹ pozwala zaobserwować jeszcze jedno zjawisko, które wydaje się mieć skutki dla przebiegu i wyniku weryfikacji, a mianowicie przypadki łączenia członkostwa w zespole i bycia autorem wniosku złożonego w tym obszarze, co dotyczy tak radnych (np. obszar 2 Bory), jak częściej mieszkańców (np. obszary 1 Azot i Stara Huta, 2 Bory). Jak zauważa autor artykułu pt. „Zamieszanie z projektami na Borach” opublikowanego w dniu 21 sierpnia br. w internetowym wydaniu Bezpłatnego Tygodnika Jaworznickiego „Extra”: „Po zapoznaniu się ze składami wszystkich zespołów okazuje się, iż na 20 zespołów tylko w dwóch przypadkach ich członkowie nie są projektodawcami – w obszarach Długoszyn oraz Góra Piasku. W 10 zespołach członkiem jest jeden projektodawca, w kolejnych 8 zespołach weryfikujących znajdziemy po dwóch projektodawców”³⁰.

Weryfikacja złożonych wniosków nie przebiegła bezproblemowo, choć problemy pojawiły się jedynie w jednym z obszarów – Bory. Tam członkowie zespołu, z których dwoje (radny i przedstawicielka mieszkańców), to wnioskodawcy odrzucili z przyczyn formalnych 3 z 5 wniosków. Oba, które przeszły ten etap weryfikacji były autorstwa tych dwoje członków. Jak oceniła Przewodnicząca zespołu Sekretarz Miasta, ta decyzja była niezasadna i nieuprawniona. Jednak nie uległa ona zmianie nawet w trakcie ponownej weryfikacji, w trakcie której „zespół zapoznał się z dodatkową dokumentacją potwierdzającą zamieszkanie wnioskodawców w obszarze, stanowiskiem pomysłodawców w tej sprawie oraz opinią prawną. Dodatkowo wyjaśniono, iż intencją rozszerzenia wniosku o pozostałych pomysłodawców było umożliwienie wskazania jako pomysłodawców kilku osób, z których przynajmniej jedna będzie z obszaru konsultacyjnego (wariant dzięki, któremu we wniosku można wskazać więcej niż jednego pomysłodawcę został zgłoszony przez mieszkańców w trakcie debat publicznych nad kształtem tegorocznych zasad do budżetu obywatelskiego). Jednak pomimo twardych dowodów i opinii, w wyniku głosowania zespół ponownie zdecydował o odrzuceniu wniosków z przyczyn formalnych.” Jednak w protokole z posiedzenia zespołu znalazł się zapis, że „pomimo negatywnej oceny powyższe wnioski nie zawierają braków formalnych i są zgodne z przyjętą procedurą”, a tym samym wnioskuje się do Prezydenta Miasta o przekazanie wniosków do zaopiniowania pod względem merytorycznym³¹.

²⁸ Zestawionych w tych dwóch wpisach: <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/125-jbo-2016-wnioski-po-ocenie-formalnej> i http://www.jbo.jaworzno.pl/images/wykaz_o.pdf (dostęp 3.12.2015 r.).

²⁹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/images/zarządzenieZespoły.pdf> (dostęp 3.12.2015 r.).

³⁰ Zob. <http://www.extra.jaw.pl/z-miasta/itemlist/tag/bud%C5%BCet%20obywatelski%20jaworzno.html> (dostęp 3.12.2015 r.).

³¹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/124-jbo-2016-komisja-bory-po-ponownym-posiedzeniu> (dostęp 2.12.2015 r.).

Zaistniała sytuacja zwraca uwagę na konieczność uzupełnienia procedury o dwa zabezpieczenia:

- drogi odwoławczej od negatywnej weryfikacji³²;
- zabezpieczenia przed konfliktem interesów na tym etapie³³.

Jak zauważa autor przywołanego już tu artykułu w tygodniku „Extra”: „Trzeba jednak przyznać, że 13 zespołów zweryfikowało pozytywnie wszystkie zgłoszone do wykonania w JBO wnioski, pozostawiając możliwość wyboru samym mieszkańcom. Spośród pozostałych siedmiu, gdzie nastąpiło odrzucenie niektórych projektów – kontrowersje wzbudziły jedynie decyzje dotyczące Borów. Czy członkowie tego zespołu przekroczyli swe uprawnienia?

To z pewnością kolejne doświadczenie, które pozwoli stworzyć lepszą uchwałę dotyczącą zasad i trybu dla JBO na przyszły rok, tak by działalność zespołów weryfikacyjnych nie niosła z sobą ewentualnych podejrzeń o stronniczość.”

W trakcie weryfikacji odrzucono 9 złożonych wniosków, w tym 5 z przyczyn formalnych, a 4 merytorycznych. Listę odrzuconych wniosków wraz z uzasadnieniem decyzji negatywnej opublikowano w pliku zamieszczonym w zakładce „Do pobrania” na stronie internetowej JBO. Jak wynika z analizy tych uzasadnień, faktycznie jedynym powodem odrzucenia wniosku z przyczyn formalnych było niekompletne wypełnienie formularza wniosku. Natomiast powodów odrzucenia wniosków z przyczyn merytorycznych było więcej, choć generalnie można je sprowadzić do niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa (w zakresie finansów publicznych, gospodarki odpadami czy o drogach publicznych) lub zapisami Regulaminu (wymóg realizacji zadania w jednym roku budżetowym, przyczynianie się do osiągnięcia istotnej wartości społecznej, szacunkowe koszty realizacji nie mogą być wyższe niż pula środków na obszar konsultacyjny). Podsumowując warto zauważyć, że w edycji JBO 2016, w porównaniu z edycją poprzednią, nastąpił prawie dwukrotny wzrost odsetka negatywnie zweryfikowanych wniosków (z 6% do 11,4%). Głównie za sprawą niekompletnych formularzy, czego nie odnotowano w edycji poprzedniej. Czy to sygnalizuje konieczność rozwoju systemu wsparcia wnioskodawców?

Listę pozytywnie zweryfikowanych wniosków, które zostały zakwalifikowane do głosowania z podziałem na obszary, tytułem i czasem doprecyzowaniem jego zakresu opublikowano w zakładce „Do pobrania” na stronie internetowej JBO w dniu 3 września br.

Nie mamy informacji czy w okresie po publikacji listy wniosków poddanych pod głosowanie do zakończenia głosowania prowadzono działania aktywizujące mieszkańców do udziału w tym etapie realizacji JBO, poza informowaniem o rozpoczęciu tego etapu i zbliżaniu się jego końca. W szczególności czy publicznie prezentowano wszystkie projekty lub umożliwiono taką prezentację przez ich autorów, jak ma to miejsce na przykład w Koninie, gdzie w tym celu wykorzystuje się fanpage na portalu społecznościowym i organizuje tzw. Hyde Park?

Głosowanie na propozycje zadań w ramach edycji JBO 2016 odbyło się w terminie od 17 do 30 września br. Uprawionym do głosowania był „jest każdy mieszkaniec Jaworzna, zamieszkujący w danym obszarze konsultacyjnym” (Rozdział IV Wybór zadań publicznych do realizacji pkt 5). Głosować można było za pośrednictwem strony internetowej JBO (odnośnik <http://www.jbo.jaworzno.pl/glosowanie-2016> w zakładce „Do pobrania”) lub poprzez wrzucenie wypełnionej karty do głosowania do „do urn – odpowiednio zabezpieczonych i dostarczonych przez Urząd do punktów konsultacyjnych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów” (Rozdział IV Wybór zadań publicznych do realizacji pkt 7).

Urny z głosami z każdego obszaru konsultacyjnego otwarto 2 października. Według wstępnej informacji łącznie oddano 17 707 głosów. To o ponad 80% więcej niż w edycji ubiegłorocznej i o ponad 20% więcej niż w edycji pierwszej. Zdecydowaną większość głosów, bo 70% oddano do urn, a tylko 30% elektronicznie³⁴. Głosowanie do urn było popularniejsze w zdecydowanej większości obszarów konsultacyjnych.

³² Przykładem dobrej praktyki są rozwiązania stosowane w Koninie, Bielsku-Białej, Kętach.

³³ Takie zabezpieczenie zastosowano w Bielsku-Białej, gdzie uniemożliwiono możliwość udziału w weryfikacji wniosków ich autorom.

³⁴ To odwrotna sytuacja niż w przypadku wielu innych monitorowanych procesów budżetu obywatelskiego, gdzie zdecydowanie przeważa głosowanie elektroniczne, nawet w pierwszym roku jego uruchomienia (np. Konin).

Tylko w czterech obszarach (Byczyna i Cezarówka Dolna, Podłęże, Śródmieście oraz Długoszyn³⁵) więcej głosów oddano przez internet niż do urn³⁶. Na podstawie dostępnych danych nie jesteśmy w stanie stwierdzić co spowodowało tak spektakularny wzrost liczby głosujących³⁷: zniesienie granicy wieku, umożliwienie głosowania elektronicznego, zwiększenie zainteresowania samą procedurą czy jakiś inny czynnik.

Zgodnie z harmonogramem ogłoszenie wyników, czyli publikacja listy zwycięskich projektów powinno nastąpić do końca października. Jednak z uwagi na fakt, że konieczna była weryfikacja danych około ośmiuset głosujących w Systemie Rejestrów Państwowych³⁸ publikacja wyników opóźniła się i oficjalną listę opublikowano z miesięcznym opóźnieniem – 27 listopada³⁹. Zgodnie z oficjalnymi wynikami łącznie oddano 17 694 głosy, z których 2 208 uznano za nieważne. To prawie 12,5%, czyli zdecydowanie więcej niż w edycjach poprzednich, w których odsetek nieważnych głosów mieścił się w przedziale 7,3 do 8,2%. Nie posiadamy informacji o powodach nieważności głosów, jednak ten wskaźnik trzeba uznać za sygnał o konieczności prowadzenia kampanii edukacyjnych wyjaśniających zasady głosowania.

W edycji JBO 2016 do realizacji wybrano 23 zadania. To nieco mniej (o 6) niż w edycji poprzedniej, ale więcej niż w edycji pierwszej (o 8). Co więcej zmniejszyła się pula środków, które nie zostały rozdysponowane w wyniku wyboru – łącznie tzw. „resztówka” wyniosła 72 962 zł, co stanowi 2,9% środków przeznaczonych na JBO. W połowie obszarów wykorzystano pulę co do grosza. Z reguły na jeden projekt. W co piątym obszarze nierozdysponowana kwota jest niższa niż 500 zł⁴⁰, a w trzech niż 50 zł. W trzech obszarach niewykorzystana kwota mieści się w przedziale od 1 000 do 5 000 zł i stanowi od 1,1⁴¹ do 2,3%. I wreszcie w kolejnych trzech obszarach nie rozdysponowano kwot kilkunasto czy nawet kilkudziesięciotysięcznych, które stanowią od 13,1 do 36% puli środków przypadających na obszar.

W edycji JBO 2016 zmniejszył się także i to znacznie odsetek niewykorzystanych głosów – z 61 i 59,5% w poprzednich edycjach do 39% w edycji bieżącej. Nie wiemy co o tym zadecydowało.

Tylko w jednym obszarze, z uwagi na fakt, że pod głosowanie poddano tylko 1 zadanie, miało miejsce głosowanie według procedury „za” lub „przeciw”. Frekwencja była niska, głosy oddało tylko 38 osób, w większości internetowo. Za projektem opowiedziało się 34 głosujących. Natomiast w żadnym z obszarów nie było konieczności zastosowanie drugiego z zabezpieczeń, czyli uzyskania przez zadanie minimum 15 głosów dla ważności wyboru.

W wyniku głosowania w edycji JBO 2016 do realizacji wybrano 23 zadania, większości obszarów po 1. Podobnie, jak w edycjach ubiegłych⁴², także i tym razem zdecydowany prym wiodą projekty związane ze sportem i rekreacją – tych pierwszych jest 12, a tych drugich 5. Pozostałe to zagospodarowanie terenu (np. parku), infrastruktura edukacyjna, wykonanie muralu na szkole, program w zakresie ochrony zdrowia kotów, termomodernizacja budynku OSP. Dominują zatem zadania o charakterze inwestycyjnym, co nota bene w dłuższym horyzoncie czasu może oznaczać zmianę pul środków: oddanych w ramach JBO do decyzji mieszkańcom i przeznaczonych na bieżące utrzymanie tych obiektów. Co więcej, znaczący odsetek zadań zlokalizowanych jest przy szkołach. Być może jednak lokalizacja tych obiektów przy szkołach to nie problem, o ile zagwarantowana zostanie ich powszechna dostępność, a taki obowiązek nakłada Regulamin, zaś obiekty będą pełnił rolę lokalnych centrów aktywności. Co zakładają niektórzy z wnioskodawców (np. zadanie pt. „Wykonanie trójtorowej bieżni lekkoatletycznej i rozbiegu do skoku w dal z nawierzchni poliuretanowej przy Szkole Podstawowej Nr 14 w Jaworznie, obszar Bory)⁴³, zaś z uwagi na ograniczenia kwotowe próbują to realizować etapowo, składając do kolejnych edycji JBO wnioski na dalsze inwestycje.

³⁵ W tym ostatnim być może z uwagi na fakt, że głosowano wyłącznie „za” lub „przeciw” propozycji, a łączna liczba głosów była bardzo niska – tylko 38.

³⁶ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/135-jbo-2016-ponad-17-7-tys-glosow> (dostęp 4.12.2015 r.).

³⁷ Choć warto zastanowić się czy ten wzrost nie jest spowodowany zwiększeniem uprawnionej populacji, która w tej edycji obejmowała wszystkich mieszkańców miasta, co m.in. prowadziło do sytuacji głosowania przez nowonarodzone dzieci.

³⁸ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/138-jbo-2016-wyniki-glosowania-poznamy-poczatkiem-listopada> (dostęp 4.12.2015 r.).

³⁹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/147-jbo-2016-znamy-zwycieskie-projekty> (dostęp 4.12.2015 r.).

⁴⁰ W jednym przypadku niewykorzystana kwota 340 zł pozostała po wyborze dwóch zadań.

⁴¹ W tym przypadku po wyborze trzech zadań.

⁴² Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/96-zapraszamy-na-konferencje> (dostęp 1.12.2015 r.).

⁴³ Zob. http://www.jbo.jaworzno.pl/images/wnioski/o2/rosko_jolanta.pdf (dostęp 7.12.2015 r.).

Ostatnim z interesujących nas aspektów JBO jest realizacja założenia, że wynik konsultacji zostanie zapisany w uchwale budżetowej na 2016 rok⁴⁴.

Z uwagi na kalendarz rozstrzygnięć w JBO i opracowania budżetu Miasta Jaworzno w projekcie uchwały budżetowej na rok 2016 znalazła się pozycja pt. „Środki na zadania inwestycyjne realizowane w ramach budżetu obywatelskiego”. Pełna pula tych środków, czyli 2 592 790 zł – z niezrozumiałych względów – została przypisana do wydatków w dziale Kultura fizyczna: obiekty sportowe (92601)⁴⁵. Zresztą podobne rozwiązanie zastosowano w uchwale budżetowej na rok 2015, gdzie w tej samej pozycji wpisano 18 zadań z JBO. Znalazła się tam także pozycja pt. „Środki na zadania inwestycyjne realizowane w ramach budżetu obywatelskiego” na kwotę 153 494 zł.

Jak wyjaśnia przedstawiciel Urzędu Miasta, w styczniu 2016 r. uchwałą Rady Miejskiej te środki zostaną przypisane do poszczególnych zadań. Zadania realizowane w ramach Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego oznaczone są w uchwale budżetowej symbolem: BO, natomiast środki przeznaczone na utrzymanie obiektów symbolem: BJ.

Pomimo wykreślenia z Regulaminu zapisu o prowadzeniu akcji edukacyjno-promocyjnych zorganizowano cykl spotkań warsztatowych dla wnioskodawców w każdym z obszarów konsultacyjnych oraz „Maraton Pisania Wniosków” już w trakcie ich składania. W trakcie głosowania, przeprowadzono akcję informacyjną na stronie www.jbo.jaworzno.pl, www.jaworzno.pl, dodatkowo w każdym obszarze konsultacyjnym zostały rozprowadzone plakaty z wykazem wniosków poddanych pod głosowanie.

I wreszcie stosunkowo słabo realizowana jest kontrola społeczna realizacji JBO. Ostatni wpis na profilu <https://www.facebook.com/Jaworznicki-Bud%C5%BCet-Obywatelski-G%C5%82osowanie-541615529227631/?fref=ts> pochodzi z października 2014 roku i odnosi się do edycji JBO 2015. Co prawda działał profil Plac Zabaw - Jeleń (Jaworznicki Budżet Obywatelski „JBO”) <https://www.facebook.com/groups/857963507561851/>, jednak jest on poświęcony wyłącznie realizacji jednego z zadań zgłoszonych i wybranych w ramach edycji JBO 2015. Wyniki przeglądu publikacji na stronach internetowych lokalnych mediów wskazują na umiarkowane – w roku niewyborczym – zainteresowanie tym tematem.

4.4 Podsumowanie – wnioski i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonego monitoringu pozwalają na sformułowanie następujących wniosków i rekomendacji pod adresem realizacji edycji JBO 2016.

4.4.1 Wnioski

Celem zmian wprowadzonych w zasadach realizacji JBO w edycji 2016 było usprawnienie realizacji procedury. Na podstawie przeprowadzonego monitoringu możemy stwierdzić, że zasadniczo ten cel został osiągnięty, choć nie obyło się bez problemów. Najważniejszym z nich jest oczywiście miesięczne opóźnienie ogłoszenia wyników wyboru zadań do realizacji, wynikające z konieczności weryfikacji danych głosujących. Innym kontrowersje wokół weryfikacji wniosków w jednym z obszarów, gdzie doszło do pata decyzyjnego⁴⁶. Regulamin nie przewiduje żadnych mechanizmów rozstrzygnięcia takich problemów, a decyzję w tej sytuacji podjęto w sposób pozaproceduralny.

Problematyczne okazało się zaangażowanie radnych w ten proces. Z jednej strony są autorami Regulaminu, w tym zapisu o udziale radnych w Zespołach ds. budżetu obywatelskiego w każdym z obszarów konsultacyjnych (Rozdział III Weryfikacja propozycji zadań publicznych pkt 1), z czego jednak korzystają

⁴⁴ Usunięty z Regulaminu edycji 2016, w związku ze stanowiskiem Wojewody, zapis w Regulaminie edycji JBO 2015 miał brzmienie „W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych Prezydent przedkłada Radzie Miejskiej zadania publiczne do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego uwzględniając je w projekcie budżetu.” (Rozdział V Przyjęcie zadań publicznych do realizacji w pkt 1). Zapis w podobnym brzmieniu zawarto w propozycji Regulaminu JBO 2016.

⁴⁵ Zob. Zarządzenie Nr BSM.0050.392.2015 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej na rok 2016 miasta Jaworzna.

⁴⁶ Skład zespołu weryfikującego wnioski właściwie rozdzielił konflikt interesów.

w umiarkowanym stopniu (w składzie wiele zespołów radni nie byli reprezentowani lub ich reprezentacja była niepełna). A z drugiej, udział rodził – co prawda sporadycznie – konflikt interesów.

Zaobserwowano kontynuację zmniejszania się liczby złożonych propozycji⁴⁷ i wybranych do realizacji zadań publicznych. Natomiast zwiększyła się liczba głosujących, odsetek wykorzystania głosów i puli środków. Z uwagi na brak danych trudno orzekać o czynnikach wpływających na te tendencje. W szczególności interesujące być wyjaśnienie odwrócenia spadku liczby głosujących. W wielu obszarach pula środków została wykorzystana w pełni, jednak tylko na projekt. To każe się zastanowić czy maksymalizacja kosztów i eliminacja innych pomysłów służy zwiększeniu partycypacji mieszkańców w podejmowaniu decyzji publicznych i zaspokajaniu ich potrzeb czy może premiuje jednostkową kreatywność i operatywność skoncentrowaną na potrzebach własnych lub wąskiej grupy?

4.4.2 Rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu sformułowaliśmy zestaw rekomendacji, których zastosowanie w zasadach realizacji kolejnych edycji powinno – naszym zdaniem – przyczynić się do poprawy sprawności realizacji samej procedury i osiągnięcia celów społecznych, stanowiących istotę wdrożenia tego typu mechanizmów jakimi są budżety obywatelskie.

1) Zasadne wydaje się rozważenie zmiany systemu podziału puli środków pomiędzy obszary konsultacyjne tak, aby zmniejszyć różnice pomiędzy poszczególnymi obszarami, które obecnie sięgają 100 000 zł, zaś stosunek pomiędzy obszarami z najwyższą i najniższą pulą wynosi prawie 2:1. Taką sytuacją trzeba postrzegać jako nieuzasadnione premiowanie lub dyskryminację jednych zbiorowości kosztem innych, ponieważ możliwości realizacji zadań za kwoty oddane do dyspozycji mieszkańcom są nieporównywalne, a tym samym także szanse zaspokojenia ich potrzeb są bardzo różne. Nie postulujemy likwidacji zróżnicowania, natomiast zalecamy zmniejszenie jego wielkości.

2) W edycji 2016 z globalnej kwoty środków wydzielono pulę środków stanowiącą 1/6 tej puli z przeznaczeniem jej na bieżące utrzymanie obiektów zrealizowanych w poprzednich edycjach Jaworznickiego Budżetu Obywatelskiego⁴⁸. Decyzję o wydzieleniu tej puli, czy raczej o zasygnalizowaniu tego aspektu realizacji JBO należy uznać za zasadną i wartościową z punktu widzenia edukacji obywatelskiej, jednak należy zastanowić się bądź nad relacjami pomiędzy tymi dwoma pulami: na realizację i utrzymanie przedsięwzięć, bądź nad zmianą zakresów zadań możliwych do realizacji w ramach tego typu procedury. Czyż nie jest możliwe, że po kilku latach realizacji wyłącznie przedsięwzięć inwestycyjnych koszt ich bieżącego utrzymania nie przewyższy puli środków przeznaczonych na JBO? Na marginesie warto zauważyć, że znaczna część tych inwestycji zrealizowanych jest na terenie jednostek publicznych (głównie szkół), których utrzymanie i tak leży w gestii samorządu, więc wydzielanie środków z puli JBO na ten cel nie wydaje się zasadne. Jednak z uwagi na fakt, że nie znamy sposobu rozdysponowania tej wydzielonej puli na utrzymanie poszczególnych inwestycji, więc tylko sygnalizujemy problem i rekomendujemy podanie do publicznej wiadomości zestawienia tych kosztów. Co także będzie mieć walor edukacyjny.

3) Konieczne wydaje się także rozwijanie systemu wsparcia wnioskodawców i to nie tylko w formie bardzo potrzebnego i pożytecznego, ale jednorazowego, przedsięwzięcia jakim jest „maraton pisania wniosków”. Niezbędne wydaje się stworzenie poradników on-line (typu FAQ) czy zestawień orientacyjnych wskaźnikowych cen przykładowych inwestycji (jak ma to miejsce np. w Legnicy, Bielsku-Białej; ciekawym rozwiązaniem wspierającym potencjalnych wnioskodawców jest zrealizowany w pierwszej edycji Konińskiego Budżetu Obywatelskiego ramach portal internetowy Konińska Wylęgarnia Pomysłów).

4) W edycji JBO 2016 po raz pierwszy opublikowano skany wniosków zweryfikowanych pozytywnie, a tym samym skierowanych do głosowania. Publikacja listy wniosków z odnośnikami miała miejsce we wpisie zatytułowanym „JBO 2016: Wykaz wniosków wraz z opisami” opublikowanym na stronie internetowej JBO

⁴⁷ W dodatku skala tego zmniejszenia w tej edycji była większa niż w poprzedniej.

⁴⁸ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/106-jbo-2016-na-kwietniowej-sesji> (dostęp 1.12.2015 r.).

w dniu 17 września⁴⁹, czyli dniu rozpoczęcia głosowania. To rozwiązanie z pewnością ułatwiło podjęcie decyzji potencjalnie zainteresowanym. Jednak tej listy nie opublikowano w zakładce „Do pobrania”, w której zamieszczono link „Głosowanie JBO 2016 - oddaj swój głos elektronicznie, pobierz kartę do głosowania”. To wydaje się utrudniać dokonanie przemyślanego wyboru. Zaleca się zatem ujednoczenie sposobu publikowania istotnych z punktu widzenia procedury informacji⁵⁰.

5. Wykaz źródeł informacji

Uchwały / rozporządzenie ws. JBO protokoły z posiedzeń komisji i rady miastach:

- Uchwała Nr VII/78/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych związanych z przygotowaniem części budżetu miasta Jaworzna na 2016 rok
- Zarządzenie Nr PI.0050.263.2015 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie powołania Zespołów ds. budżetu obywatelskiego

Uzasadnienia odrzuconych pomysłów:

dostępne na stronie internetowej JBO w zakładce „Do pobrania”

Kopie składanych projektów przez mieszkańców:

dostępne na stronie internetowej JBO we wpisie w zakładce „Aktualności”

Inne dokumenty:

Zarządzenie Nr BSM.0050.392.2015 Prezydenta Miasta Jaworzna z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej na rok 2016 miasta Jaworzna wraz z uzasadnieniem i materiałami informacyjnymi określonymi w uchwale Nr XLVI/625/2010 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 29 czerwca 2010r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej miasta Jaworzna
Uchwała Nr III/10/2014 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2015 rok miasta Jaworzna

Oficjalna strona internetowa JBO:

<http://www.jbo.jaworzno.pl/>

Oficjalna strona internetowa JST:

<http://www.jaworzno.pl/>

<http://bip.jaworzno.pl/>

Inne strony internetowe:

<http://wybory2014.pkw.gov.pl>

<http://parlament2015.pkw.gov.pl>

Doniesienia medialne o JBO:

<http://www.extra.jaw.pl/z-miasta/itemlist/tag/bud%C5%BCet%20obywatelski%20jaworzno.html>

<http://www.jaworznianin.pl/>

<http://www.skyscrapercity.com/>

⁴⁹ Zob. <http://www.jbo.jaworzno.pl/joomla-pages-iii/category-list/132-jbo-2016-wykaz-wnioskow-wraz-z-opisami> (dostęp 8.12.2015 r.).

⁵⁰ Brak tego zestawienia jest tym bardziej dziwny, że w zakładce „Do pobrania” zamieszczono kilka innych wykazów wniosków: poddanych pod głosowanie które spełniają wymogi formalne i merytoryczne, odrzuconych